

Bruxelles, den 20.9.2013
COM(2013) 637 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

STATUSRAPPORT OVER DET EUROPÆISKE FORSKNINGSRUM, 2013

(EØS-relevant tekst)

{SWD(2013) 333 final}

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

STATUSRAPPORT OVER DET EUROPÆISKE FORSKNINGSRUM, 2013

(EØS-relevant tekst)

1. INDLEDNING

EFR-reformer som strategisk bidrag til vækst og beskæftigelse

Reformer af de nationale forskningssystemer udgør selve kernen i det europæiske forskningsrum (EFR). Sammen med Horisont 2020, som vil gå forrest med at opfylde alle EFR-målene, vil mere effektive nationale forskningssystemer bidrage til at skabe løsninger til de samfundsmæssige udfordringer, Europa står over for i fremtiden. EFR-reformerne er desto mere afgørende i betragtning af den seneste økonomiske og finansielle krise, som kræver hurtige, effektive og vækstskabende løsninger.

Europæisk forskning er nøglen til at sikre vores økonomiske konkurrenceevne i fremtiden og skabe økonomisk vækst. Det har medlemsstaterne også bekræftet ved at vedtage målet om at investere 3 % af BNP i forskning og udvikling. Private investeringer i forskning er absolut afgørende for at nå målet, og de nationale myndigheder bør iværksætte strukturelle reformer for at øge sådanne investeringer. Forskning er et væsentligt element i det europæiske semester, hvor medlemsstaterne indgiver deres udkast til deres nationale budgetreformer og reformer af den økonomiske politik.

Med henblik på at levere et strategisk bidrag til Europa 2020-strategien¹ og navnlig til intelligent vækst i Europa vedtog Europa-Kommissionen den 17. juli 2012 meddelelsen om et styrket partnerskab om videnskabelig topkvalitet og vækst². Her blev der opfordret til at iværksætte væsentlige strukturelle ændringer i hele Europa i partnerskab med medlemsstater, interesseorganisationer og Kommissionen med henblik på hurtigt at indføre konkrete foranstaltninger til at øge ekspertiseniveauet i de europæiske offentlige forskningssystemer.

Der er behov for stærk politisk styring i forbindelse med det europæiske semester

EFR-reformerne skal have rod i den samme styringsproces som det europæiske semester, så den nationale forskningspolitik også indgår i en større økonomisk kontekst. Rådet³ opfordrer ligeledes medlemsstaterne til at "*identificere, hvilke nationale reformer og foranstaltninger der kræves, for at gennemføre det europæiske forskningsrum i forbindelse med Innovation i EU i overensstemmelse med deres nationale særtræk, og præsentere disse reformer og deres efterfølgende gennemførelse i en rapport om nationale EFR-foranstaltninger, eventuelt i de nationale reformprogrammer fra og med det europæiske semester 2013*". Det er afgørende, at der på EU-plan findes stærk politisk styring, eventuelt under deltagelse af associerede lande, for at sikre udviklingen af et fuldt funktionelt EFR.

Forskningen og innovationen i Europa er meget forskelligartet med mange forskellige institutioner og forvaltningsstrukturer. Medlemsstaterne og regionerne bør reformere deres forskningssystemer i henhold til deres egne styrker og nationale særtræk. I forbindelse med

¹ KOM(2010) 2020 endelig.

² COM(2012) 392 final.

³ C 17649/12, RECH 467, COMPET 773

det europæiske semester i 2013 indeholdt flere medlemsstaters nationale reformprogrammer specifikke afsnit om EFR eller henviste indirekte hertil.

EFR-meddelelsen støttes af Rådet⁴ og Europa-Parlamentet⁵. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget⁶ har også anerkendt behovet for at gøre EFR til "*en prioriteret målsætning for at fremme vækst og økonomisk, social og kulturel udvikling i EU samt videnskabelig topkvalitet og samhørighed mellem medlemsstater, regioner og samfund*".

Større inddragelse af EFR-aktører

Aktørerne inden for forskning spiller en afgørende rolle i forbindelse med opbygningen af et stærkt EFR-partnerskab. De kender bedst til de udfordringer, forskerne møder i forbindelse med adgang til, fremskridt i og forløbet af videnskabelige karrierer. Medlemsstaterne bør skabe et gunstigt politisk miljø for at få EFR til at florere, samtidig med at de organer, der finansierer og beskæftiger sig med forskning, bør tage ansvar for gennemførelsen af EFR i deres daglige aktiviteter.

De fem europæiske interesseorganisationer, som Kommissionen samme dag, som EFR-meddelelsen⁷ blev vedtaget, underskrev en fælles erklæring med efterfulgt af fire aftalememoranda og én ensidig erklæring, har forpligtet sig til at opfordre deres medlemmer til at gøre væsentlige fremskridt inden for de relevante prioriteringsområder under EFR inden udgangen af 2013 og udarbejde en omfattende statusrapport inden december 2013.

Kommissionen har oprettet en platform for de forskellige aktører med henblik på at følge op på gennemførelsen af tilsagnene, udveksle informationer og håndtere fælles udfordringer.

Den første EFR-statusrapport

EFR-statusrapporten fra 2013 giver for første gang en oversigt over de politiske forhold, de skridt, der er taget, og de resultater, der er opnået, i de 28 medlemsstater samt i en række associerede lande⁸. Arbejdsdokumentet "ERA Facts and Figures", der ledsager nærværende rapport, præsenterer de faktuelle data om EFR-målene både på nationalt plan og på EU-plan. Den danner grundlaget for udarbejdelsen af en indgående vurdering af fremskridtene med EFR i 2014.

Strukturreformerne og udformningen af politikker vedrørende EFR skal tage udgangspunkt i et robust overvågningssystem, der stiller nøjagtige oplysninger til rådighed om de nationale politikker og gennemførelsen heraf af de organisationer, der finansierer eller beskæftiger sig med forskning. EFR-overvågningsmekanismen er under stadig udvikling og opføres i tæt samarbejde med medlemsstaterne og interesseorganisationerne. Der vil blive indført yderligere forbedringer, herunder i forbindelse med metoden for behandling og kvaliteten af data.

2. ANALYSE AF DEN FØRSTE EFR-STATUSRAPPORT: VIGTIGSTE RESULTATER OG OVERORDNEDE TENDENSER

I en situation, hvor der er fortsat pres på de nationale F&U-budgetter bør EFR-strukturreformer hjælpe til, at de begrænsede ressourcer anvendes mere effektivt. Det

⁴ Idem. Det opfordrer også til "overvågning af fremskridt med forskningsrummet i tæt tilknytning til det europæiske semester såvel som styring fra højeste niveau i Rådet (...)".

⁵ ITRE-udvalget 19/6/2012.

⁶ EESC INT/662-CES2075-2012_00_00_TRA_AC og EUT 2013/C 62/4.

⁷ EARTO, EUA, LERU, NordForsk, Science Europe. CESAER blev indlemmet i partnerskabet et år senere via en ensidig erklæring.

⁸ 3 associerede lande (Schweiz, Island og Norge) er blevet undersøgt på baggrund af deres frivillige bidrag.

bør derfor skabe større afkast på investeringerne i forskning og samtidig øge effektiviteten på nationalt plan og EU-plan.

EFFEKTIVITETEN AF DE NATIONALE FORSKNINGSSYSTEMER

Konkurrencebaseret finansiering på forskningsområdet bidrager til, at de midler, som det offentlige investerer i forskning, anvendes mere effektivt. Uanset om konkurrencen sikres gennem åbne udbud eller ved at tildele midler på basis af resultater, forårsager det organisatoriske ændringer og øger kvaliteten og den globale anerkendelse af institutionerne og den forskning, de beskæftiger sig med. Andelen af konkurrencebaseret og resultatbaseret finansiering til forskningsinstitutioner i Europa er stigende. Størstedelen af medlemsstaterne anvender ligeledes i stigende grad kerneprincipperne om international peer review⁹, og flere bruger udenlandske peer reviewers til at gøre vurderingen mere uafhængig eller til at hæve de nationale standarder, samtidig med at de tilpasser proceduren specifikt til det videnskabelige område og de nationale forhold¹⁰. Det samme gør sig gældende på EU-plan, hvor international peer review er kerneprincippet for tildeling af midler under rammeprogrammerne.

Balancen mellem konkurrencebaseret og ikke-konkurrencebaseret finansiering ligger i medlemsstaternes regi, men den konkurrencebaserede finansiering og vurdering på basis af institutionernes resultater bør udgøre kernen i medlemsstaternes beslutning om at tildele midler, samtidig med at kerneprincippet om internationale peer-reviews anvendes.

TRANSNATIONALT SAMARBEJDE

Europa har behov for en kritisk masse, så den store udfordring kan imødekommes effektivt og ressourcerne anvendes bedst muligt. Med fælles tiltag kan man skabe grænseoverskridende komplementaritet, så man undgår duplikation af indsatsen, og udnytte synergierne og gennemføre større forskning, der ikke kan gennemføres af et enkeltstående land.

EU's rammeprogram er det stærkeste instrument til at støtte det transnationale samarbejde mellem forskerhold i medlemsstaterne og de associerede lande¹¹. Det er også vigtigt at bemærke, at det gennem de mange ERA-NET-ordninger styrker den transnationale koordination af de nationale forskningsprogrammer. Det syvende rammeprogram har støttet nye omfattende initiativer:

- Der blev iværksat 5 initiativer under artikel 185, hvoraf det ene er med deltagelse af alle 28 medlemsstater. I juli 2013 foreslog Kommissionen at udvide og styrke disse initiativer og mobiliserede i alt 3 500 mio. EUR, hvoraf 1 400 mio. EUR var via Horisont 2020¹².
- Der er iværksat 10 programlægningsinitiativer siden 2009. Fem af dem har nu fælles strategiske forskningsdagsordener, og for syv af dem er der lanceret eller planlagt fælles udbud.
- Flere væsentlige mellemstatslige organisationer spiller desuden en vigtig rolle med hensyn til at støtte det transnationale samarbejde ved at koordinere og finansiere forskning, både internt i Europa og internationalt. De europæiske mellemstatslige forskningsinstitutioner¹³, der er medlem af EIROforum, stiller f.eks. med stor støtte fra de pågældende medlemsstater nogle af de bedste forskningsinfrastrukturer i

⁹ http://ec.europa.eu/research/era/docs/en/voluntary_guidelines.pdf.

¹⁰ Kommissionens arbejdsdokument "ERA Facts and Figures", s. 14-15.

¹¹ Medlemsstaterne modtog ca. 29,4 mia. EUR og de associerede lande ca. 2,9 mia. EUR i EU-støtte i perioden 2007-2012.

¹² COM(2013) 494 final.

¹³ CERN, EFDA-JET, EMBL, ESA, ESO, ESRF, European XFEL og ILL.

verden til rådighed. En af de vigtigste faktorer for EIROforums succes er ensretningen af det videnskabelige samfunds behov.

Flere af medlemsstaternes finansieringsorganer har bilaterale eller multilaterale aftaler eller særlige modeller for transnationalt samarbejde, f.eks. Lead Agency-proceduren¹⁴. De fleste initiativer følger dog en bottom up-tilgang og er af begrænset størrelse. Hvis man ser bort fra rammeprogrammet og finansiering fra Den Europæiske Rumorganisation, bruges mindre end 1 % af de nationale offentlige midler til forskning og udvikling på transnational forskning i Europa, og der findes kun et fåtal af initiativer, der sigter mod øget interoperabilitet mellem de nationale forskningsprogrammer¹⁵.

For at forskningen kan have større virkning med de begrænsede offentlige midler, der er til rådighed, er det afgørende, at der ikke blot åbnes for transnational finansiering, men især også, at de forskellige finansieringskilder på nationalt plan og EU-plan tilpasses strategisk. Nogle medlemsstater har indført nationale strategier, der tager højde for de fælles prioriteringsområder under Horisont 2020 eller den strategiske forskningsdagsorden i de fælles programlægningsinitiativer, som de deltager i. Tilpasningen er dog ikke omfattende nok til at løse de store samfundsmæssige udfordringer, Europa vil stå over for.

Medlemsstaterne bør tilpasse de nationale forskningsprogrammer bedre for at gennemføre de i fællesskab aftalte strategiske forskningsdagsordener som led i den fælles programmering. De bør ligeledes forbedre interoperabiliteten mellem nationale programmer for at lette yderligere grænseoverskridende samarbejde inden for forskning.

Hvis medlemsstaterne opretter fælles programmer, vil flere forskere kunne arbejde sammen om nationalt finansierede transnationale forskningsaktiviteter, der er rettet mod væsentlige samfundsmæssige udfordringer, f.eks. den europæiske energiforskningsalliance under SET-planen¹⁶.

FORSKNINGSINFRASTRUKTURER

Den seneste kortlægning¹⁷ har bekræftet det store antal forskningsinfrastrukturer i Europa og gjort dem mere synlige. EFR-overvågningen viser også, at betingelserne for grænseoverskridende adgang til forskningsinfrastruktur ikke altid er offentliggjorte og harmoniserede mellem medlemsstaterne.

Der er behov for mere åbenhed om betingelserne for transnational adgang til forskningsinfrastrukturer.

Horisont 2020 vil fortsætte med at integrere og åbne op for vigtige eksisterende nationale forskningsinfrastrukturer af Europæisk og regional interesse for alle de europæiske forskere, både fra den akademiske verden og det private, samt sikre, at de anvendes optimalt og udvikles i fællesskab. Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastruktur (ESFRI) er et godt eksempel på et strategisk instrument til udvikling af videnskabelig integration i Europa. Kommissionen og medlemsstaterne gør fælles fremskridt med gennemførelsen af Innovation i EU-forpligtelsen om inden 2015 at gennemføre eller iværksætte 60 % af de 48 prioriterede infrastrukturer som udpeget i 2010 af ESFRI. Den øgede anvendelse af ERIC-forordningen til opførelse af europæiske forskningsinfrastrukturer er et godt eksempel

¹⁴ Kommissionens arbejdsdokument "ERA Facts and Figures", s. 17.

¹⁵ JOREP-undersøgelse (Joint & Open Research European Programmes) for Europa-Kommissionen, 2013.

¹⁶ KOM(2007) 723 endelig.

¹⁷ F.eks. "Research Infrastructures in ER", ESF-forum for medlemsorganisationer i marts 2013.

på et instrument, der fører til mere sammenlignelige forvaltningsstrukturer og klarere adgangsbetingelser.

For at støtte den langsigtede plan og deltagelsen i globale forskningsinfrastrukturer af europæisk interesse, er nationale finansielle forpligtelser afgørende, især i økonomiske krisetider. Knap to tredjedele af medlemsstaterne har udviklet køreplaner til nationale forskningsinfrastrukturer¹⁸, som bidrager til mindre fragmentering af forskningsinfrastrukturene i Europa. Der er dog stadig plads til at tilpasse dem bedre til ESFRI-køreplanen. Horisont 2020 vil fortsat bidrage til og støtte forberedelserne, gennemførelsen, den langsigtede bæredygtighed og effektive funktion af de forskningsinfrastrukturer, som ESFRI har udpeget, samt andre forskningsinfrastrukturer i verdensklasse.

Medlemsstaterne bør tage fat om de økonomiske, forvaltningsmæssige og politiske barrierer for udvikling og gennemførelse af forskningsinfrastrukturer. De bør tilpasse køreplanerne for forskningsinfrastrukturene og koordinere udviklingen af dem.

Europa-Kommissionen vil udarbejde et charter om grænseoverskridende adgang til og anvendelse af forskningsinfrastrukturer med henblik på at opnå større gennemsigtighed i og harmoniserede betingelser for den transnationale adgang til forskningsinfrastrukturer.

ET FRIT ARBEJDSMARKED FOR FORSKERE

En afgørende faktor for den fulde gennemførelse af EFR er et reelt frit og attraktivt europæisk arbejdsmarked for forskere.

Fri, gennemsigtig og meritbaseret rekruttering sikrer, at forskningssystemerne kan vælge fra den bredest mulige talentmasse, hvilket vil generere topkvalitet og fremme mobiliteten. Mere end 200 universiteter og forskningsinstitutioner deltager aktivt i "HR excellence in research", og de fleste er i færd med at revidere deres rekrutteringsprocesser. Anvendelsen af EURAXESS-jobportalen til at opslå forskerstillinger i hele EU er også et vigtigt skridt fremad og har bidraget til at skabe sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel på tværs af grænserne. Principperne om fri rekruttering går dog længere end blot retten til at kende til og søge om stillinger. Ca. 40 % af forskerne angav, at de var "utilfredse" med deres institutioners fremgangsmåder for fri rekruttering. I nogle lande var andelen oppe over 50 %¹⁹.

I 2012 oplevede man stigende uligheder mellem innovationsresultaterne medlemsstaterne imellem. Under de aktuelle forhold og i betragtning af budgetnedskæringerne i de lande, der er hårdest ramt af den økonomiske krise, er fri rekruttering og karriereudvikling desto vigtigere for at skabe gode forhold for en mere afbalanceret vækst på tværs af Europa.

Der er behov for, at medlemsstaterne og institutionerne koordinerer deres indsats for at sikre, at alle forskerstillinger udbydes på frie, gennemsigtige og meritbaserede betingelser.

Der er fortsat store forskelle mellem medlemsstaterne, for så vidt angår muligheden for at overføre støtte og få adgang til national støtte. Et fåtal af medlemsstater angiver, at deres nationale finansieringsmekanismer giver mulighed for at overføre støtten. Udlændinge har ofte begrænset adgang til national støtte, undtagen når en sådan støtte er til fordel for det nationale forskningssystem. Selv om der er iværksat flere initiativer²⁰, er virkningen stadig begrænset i EU.

¹⁸ Kommissionens arbejdsdokument "ERA Facts and Figures", s. 18.

¹⁹ Kommissionens arbejdsdokument "ERA Facts and Figures", s. 21-22.

²⁰ F.eks. ordninger, hvor pengene følger forskeren eller samarbejdspartnerne.

Medlemsstaterne bør fjerne de barrierer, der forhindrer adgangen til og overførslen af national støtte, og forskningsinstitutionerne bør øge samarbejdet med henblik på at lette processen.

En hurtigere behandling af ansøgninger om indvandring kan blive en afgørende faktor for at tiltrække de største talenter i verden til Europa. I marts 2013 foreslog Kommissionen en omarbejdning²¹ af "forskervisumdirektivet", der fastsætter klarere frister for de nationale myndigheder til at træffe beslutning om ansøgninger og giver forskerne bedre mobilitetsmuligheder og adgang til arbejdsmarkedet efter deres ophold.

Europa beskæftiger forholdsvis få forskere i erhvervslivet, samtidig med at der uddannes et stigende antal ph.d.'er. Selv om ph.d.-uddannelserne bliver mere og mere forskelligartede og flere akademikere påbegynder karrierer uden for universitetsverdenen, er mange dårligt rustede til arbejdsmarkedet.

Der kan iagttages fremskridt i flere medlemsstater, selv om der stadig ligger en udfordring i udrulningen for så vidt angår rækkevidde, finansiering og bæredygtighed samt erhvervslivets engagement i ph.d.-uddannelse, navnlig for at omfatte alle principperne for innovativ ph.d.-uddannelse som vedtaget af Rådet²². Derudover har flere medlemsstater gjort godt brug af strukturfondene til at støtte uddannelsen af ph.d.-studerende.

Medlemsstaterne og de organisationer, der finansierer og beskæftiger sig med forskning, opfordres til at fremme en bredere tilgang til principperne for innovativ ph.d.-uddannelse, herunder eventuelt under anvendelse af de europæiske struktur- og investeringsfonde.

For at udbrede deltagelsen i EFR foreslår Kommissionen at oprette særlige "EFR-professorater" under Horisont 2020 for at hjælpe universiteterne og andre forskningsinstitutioner med at opnå det høje kvalitetsniveau inden for forskning, der er nødvendigt for at kunne konkurrere på internationalt plan. Der blev iværksat en indledende forslagsindkaldelse i forbindelse med det syvende rammeprogram, som blev besvaret af mere end 100 institutioner.

LIGESTILLING MELLEM KØNNENE INDEN FOR FORSKNING

Forskningen i Europa lider stadig under et væsentligt tab og manglende udnyttelse af højt kvalificeret kvindelig arbejdskraft og manglende integration af kønsdimensionen inden for forskning. På trods af at antallet af kvindelige ph.d.-studerende er steget betydeligt i næsten alle sektorer de seneste år, er det stadig meget få kvinder, der arbejder med forskning, og antallet af kvindelige ledere i institutionerne er meget lavt²³.

De politiske initiativer i de forskellige medlemsstater er stadig meget uensartede. Ligestilling mellem kønnene reguleres normalt i forbindelse med de generelle arbejdsmarkedsbestemmelser. Kun få medlemsstater synes at have særlige bestemmelser, der sikrer ligestilling mellem kønnene i de retlige rammer for forskning. Halvdelen af medlemsstaterne udvikler incitament, der skal tilskynde unge kvinder til at påtage sig en videnskabelig karriere, og støtter kvindelige forskere. Et fåtal af medlemsstater fastsætter

²¹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/immigration/study-or-training/docs/students_and_researchers_proposal_com_2013_151_en.pdf.

²² Rådets konklusioner om moderniseringen af videregående uddannelser, 11/2011, <http://register.consilium.europa.eu/pdf/da/11/st16/st16746.da11.pdf>.

²³ Tal fra SHE 2012: kvinder udgør 46 % af EU's ph.d.-studerende, 33 % af forskerne og 20 % af det ledende akademiske personale. Kønsbalancen er især påfaldende inden for beslutningstagning, hvor 15,5 % af lederne af institutioner, og 10 % af rektorerne for højere uddannelsesinstitutioner er kvinder.

http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/she-figures-2012_en.pdf.

specifikke mål for balance mellem kønnene i grupper og udvalg. Meget få opfordrer institutionerne til at vedtage og gennemføre ligestillingsplaner²⁴.

Medlemsstaterne er mindre opmærksomme på integrationen af kønsdimensionen i deres nationale forskningsprogrammer, på trods af at det potentielt kunne øge kvaliteten og relevansen af forskningen og innovationsresultaterne, hvis man tog mere højde for både kvinders og mænds behov, adfærd og indstillinger.

Medlemsstaterne bør gennemføre omfattende strategier for strukturelle ændringer for at få bugt med forskellene mellem kønnene i forskningsinstitutioner og programmer.

Kommissionen har som led i det syvende rammeprogram støttet udarbejdelsen og gennemførelsen af ligestillingsplaner i organisationer, der beskæftiger sig med forskning. I 2013 lanceres ERA-NET GENDERNET med henblik på at støtte samarbejdet mellem medlemsstaterne og de associerede lande.

Under Horisont 2020 vil Kommissionen fortsat støtte strukturelle ændringer i forskningsinstitutionerne. Sammenlignet med det syvende rammeprogram vil ligestilling mellem kønnene inden for forskning og innovation blive integreret mere systematisk i de forskellige stadier af programmerne under Horisont 2020.

OPTIMAL UDBREDELSE OG OVERFØRSEL AF VIDENSKABELIG VIDEN

Fri adgang til offentligt finansierede forskningsresultater

Viden er afgørende for EFR. Offentligt finansieret viden skal stilles til rådighed for forskerne og den private sektor for at udvide videngrundlaget, mindske de regionale forskelle og fremme innovative løsninger på de samfundsmæssige udfordringer.

Et stigende antal universiteter, forskningscentre og finansieringsorganer er fortalere for ubegrænset og fri adgang til publikationer i hele Europa. Næsten alle medlemsstaterne har nedsat juridiske og administrative betingelser til støtte for fri adgang til publikationer, og nogle af dem går også ind for fri adgang til data²⁵.

Medlemsstaterne bør fortsætte indsatsen med at indføre fri adgang til publikationer og udviklingen af politiske rammer for fri adgang til data, samtidig med at der tages hensyn til den intellektuelle ejendomsret, navnlig i forbindelse med forskning i den private sektor.

Horisont 2020 agerer som frontløber ved at gøre fri adgang til publikationer obligatorisk for at kunne modtage finansiering til forskning og innovation på EU-plan.

Den digitale dimension af EFR

De digitale midler er afgørende for at skabe, få adgang til og overføre viden. Nogle medlemsstater har allerede truffet foranstaltninger til at fremme et digitalt EFR med henblik på at fremme let onlineadgang til ressourcer, tjenester og samarbejde i forbindelse med forskning²⁶.

Alle medlemsstaterne bør sikre de rette betingelser med henblik på at støtte: let onlineadgang til digitale forskningstjenester i forbindelse med samarbejde, it og adgang til videnskabelige oplysninger; indførelse af elektronisk identifikation af forskere, hvilket giver dem bedre adgang til grænseoverskridende tjenester og ressourcer; en harmoniseret politik for adgang til e-infrastrukturer og digitale forskningstjenester med henblik på at

²⁴ Kommissionens arbejdsdokument "ERA Facts and Figures", s. 26.

²⁵ Kommissionens arbejdsdokument "ERA Facts and Figures", s. 28.

²⁶ Idem, s. 32.

fremme samarbejde i multinationale forskningskonsortier med både offentlige og private partnere.

Videndeling og åben innovation

Videndeling er et af nøgleelementerne i EFR og et område, hvor myndighederne og aktørerne er meget aktive, idet det spiller en stor rolle for navnlig det økonomiske opsving. Selv om medlemsstaternes indsats er prisværdig, er de nationale foranstaltninger stadig fragmenterede, hvilket hæmmer en overordnet åben innovation og videndeling på nationalt plan²⁷. Strategier, der skaber strukturer og hjælper til at stimulere, fremme og sikre, at den offentlige forskning bidrager til åben innovation og videndeling, spiller en stor rolle i en videnbaseret økonomi.

Medlemsstaterne bør yderligere definere, gennemføre og vurdere de nationale strategier for videndeling med henblik på at skabe strukturelle og kulturelle ændringer i forsknings- og innovationssystemerne og som sådan øge forskningens økonomiske og samfundsmæssige virkninger.

Politikker inden for videnskab og innovation er blevet mere og mere indbyrdes forbundne. Der produceres i stigende grad videnskabelig viden på dynamisk vis gennem samarbejde, hvilket bidrager til værdifuld innovation og færre transaktionsomkostninger. For at støtte processen er Kommissionen i færd med at udvikle en vidtspændende politisk tilgang til åben innovation og videndeling og agter at indlede en høring af de interesserede parter om emnet.

INTERNATIONALT SAMARBEJDE

Den eksterne dimension af EFR²⁸ er afgørende for dets udvikling.

Resultaterne af EFR i forbindelse med at samle ressourcerne og skabe en kritisk masse, fremme udviklingen, overførslen og udbredelsen af viden og indføre et frit arbejdsmarked for forskere vil bidrage til at gøre Europa til et attraktivt sted for mobile forskere og investering i forskning og innovation.

Ved bedre at koordinere de nationale bestemmelser vil den europæiske forskning og innovation være mere effektivt repræsenteret i resten af verden og dermed blive mere synlig og have større indflydelse. Det vil på sin side give Europa større indflydelse i forbindelse med udviklingen af fælles globale principper (f.eks. integritet i forskningen og peer review, større lighed mellem kønnene og integration af denne dimension i forskningen, forskningskarrierer, intellektuel ejendomsret og fri adgang til offentligt finansierede publikationer) med henblik på at fremme det internationale samarbejde inden for forskning og innovation og skabe lige globale vilkår.

3. KONKLUSIONER OG NÆSTE SKRIDT

Statusrapporten fra 2013 viser, at gennemførelsen af EFR-dagsordenen er afgørende for at effektivisere aktiviteterne inden for forskning og innovation og bidrage til intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Den viser dog også, at forskning og innovation i Europa stadig er meget fragmenteret og udpeger de barrierer, der forhindrer Europa i at drage fuld gavn af et samlet EFR med fri bevægelighed for forskere og videnskabelig og teknologisk viden²⁹.

For at opnå dette er det vigtigt, at medlemsstaterne fuldt tilslutter sig EFR-målene, eftersom de er de væsentligste aktører i forbindelse med indførelsen af EFR-reformer i de nationale

²⁷ Idem, s. 29-30.

²⁸ COM(2012)(497),

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/intm/137346.pdf.

²⁹ Artikel 179 i TEUF.

forskningssystemer. Det europæiske semester er et stærkt instrument for medlemsstaterne til på sammenhængende vis at integrere EFR-målene i mere generelle reformer med henblik på flere investeringer i forskning og udvikling og økonomisk genopretning.

I betragtning af det strategiske og mere oplyste samspil med medlemsstaterne har Rådet bekræftet ERAC's rolle i forbindelse med indførelsen af EFR³⁰ og levering af bidrag til Kommissionens årlige rapportering samt fuldt ud at udnytte synergierne i det europæiske semester. I den forbindelse er det afgørende, at medlemsstaterne fortsætter og, når det er nødvendigt, øger deres støtte til overvågningsmekanismen, så der skabes det bedste fundament for en reel vurdering af fremskridtene i 2014.

Som led i et styrket EFR-partnerskab bør samarbejdet mellem de nationale myndigheder og interesserede parter i de fleste medlemsstater være bedre forankret og eksplicit. De interesseorganisationer inden for forskning, der har undertegnet den fælles erklæring med Kommissionen, bør udgøre et eksempel på interaktion mellem dem og deres medlemmer i forbindelse med EFR. De forventes at rapportere om deres fremskridt inden udgangen af året, at udvide samarbejdet og, når det er relevant, øge indsatsen for fællesaktioner til støtte for EFR.

Kommissionen vil øge sit bidrag til EFR gennem Horisont 2020, som næste efter de nationale offentlige forskningsmidler i de 28 medlemsstater og associerede lande vil udgøre et vigtigt økonomisk grundlag for EFR. Det er også vigtigt, at medlemsstaterne integrerer EFR-dagsordenen i deres udnyttelse af de europæiske struktur- og investeringsfonde.

Det er Kommissionens ansvar at bidrage til den samlede politiske debat om EFR og dets gennemførelse. Den vil fortsat støtte fælles læring og udveksling af god praksis mellem medlemsstaterne og udvikle en bedre forståelse og anerkendelse af de nationale politikker inden for forskning og innovation i den bredere kontekst af det europæiske semester i forbindelse med investering i forskning og innovation og økonomisk udvikling³¹.

Det er fortsat afgørende, at Rådet, Det Europæiske Råd, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget støtter gennemførelsen af et EFR for at sikre, at der skabes bro til alle interesserede parter, de nationale parlamenter og regioner. Kommissionen vil derfor sørge for at vedligeholde en passende interinstitutionel dialog.

I 2014 vil der blive udarbejdet en fuldstændig evaluering af fremskridtene for at fastslå, hvorvidt det styrkede europæiske partnerskab om et forskningsrum for vækst og beskæftigelse var tilstrækkeligt til at gennemføre EFR, jf. opfordringen fra Det Europæiske Råd³².

---

³⁰ Rådets resolution om rådgivningsarbejdet for ERA, d. 31.5.2013.

³¹ I 2013 blev der afholdt seminarer for fælles læring vedrørende konkurrencebaseret finansiering og synergierne mellem strukturfondene og Horisont 2020. Et andet seminar, der støttes af Kommissionen, forventes at komme ind på de nationale strategier for at uddanne tilstrækkeligt med forskere for at nå målene for F&U.

³² EUCO 2/1/11.